

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradsko Stev. 17/1. — Dopolni se ne vračajo. — Številka pri naročniku za osemletje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečna K 20, vsak teden

Številka 11.953. — Številka telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 7. julija 1921.

ŠTEV. 67.

Fr. Zelenik.

Po sprejetju ustave.

Sedaj, ko je s sprejetjem ustave naša Jugoslavija res ustanovljena in ujedinjena, moramo posvetiti vse moči gospodarskemu delu, da postane naša država tudi gospodarsko neodvisna.

Reklo se je vedno, da smo majhen narod. Bili smo. S krvjo Srbije in naših dobrovoljcev pa je postala naša domovina velika, naš narod velik. Velik pa mora postati tudi po duhu.

Ali je pa delo med našim narodom tako, da bo postal duh naroda res velik, da bo narod vzljubil politično in gospodarsko svobodo in se otrešel po 1000 letnem suženjstvu prirojenega suženjskega duha?

Nekje med ljudstvom sem slišal: Habsburgi so bili cesarji po božji milosti, kak se »šika«. Kaj Jugoslavija, Avstrija je bila država!

Več ali manj umljivo je, če so »hvalilci« Avstrije in priganjači habsburških vojnih posojil postali hajskači proti Jugoslaviji, proti našemu ujedinjenju in s tem proti naši narodni in gospodarski svobodi, jakosti in blagostanju, žalostno pa je, da so med temi »tudi narodni« ljudje.

O nas velja to, kar je napisal Walter Rathenau o Nemcih. Vsako sekundo se pojavi nov predlog za izboljšanje sveta, vsak odračen dela projekte, vsak trgovski pomočnik reformira narodno gospodarstvo, vsak »zasilo« abiturijent človeško družbo, vsaka »višja hčerka« običaje. To ne bo pomagalo Nemčiji, kateri treba ne načrtov, ne reform, nego dela. Svet proizvađa manj, kot potrebuje. Ako tega ne bomo uvideli, nas bo primorala do te zavesti beda.

Istotako pri nas ima vsak svoje načrte, vsak hoče drugačno ureditev naše države, drugačni družabni red in ne vem kaj še vse in ker se vsak načrt n vsaka zahteva pač ne more vpoštevati,

pa gre oče teh načrtov med nezadovoljneže in hajskače. Manjka nam vzgoje, discipline, po kateri se manjšina podreja večini. Dokler so nas topli avstr. hlapci, izkoriščali s pomočjo propadle Avstrije Nemci, je bilo vse dobro in nihče si ni upal hajskači proti Avstriji in njenim napravam, čeravno je smel vsak najmlajši pisarček Avstrije sramotiti nas in naš jezik. V lastni narodni državi pa hoče vsak svoje, vsak hoče gospodariti drugim in ker to ne gre, pa je nezadovoljen. Zato vidimo med nezadovoljneži in opravljivci tudi narodnjake. Zdi se mi pa, da to niso narodnjaki: To so hlapci.

Nam treba manj strankarstva, manj cepitve, manj zdražb, pa več ljubezni do naroda in domovine, dela in reda. Ne žrtvuimo osebnim in strankarskim koristim koristi naroda, domovine in svobode.

Naše ljudstvo pozna liberalce, klerikalce, in sedaj tudi komuniste, kateri baje lovijo ljudi s trditvami, da bi ne bilo treba ne davkov in ne žandarjev, ne pozna pa velikanskega pomena naše politične svobode in združitve vseh jugoslovanov, ne koristi naše lastne države.

Učimo narod ljubezni do svobode, domovine in poštenega dela, vzbujajmo v narodu podjetnost, širimo gospodarsko izobrazbo, da postanemo samozavestni ljubitelji narodne svobode, da dosežemo boljši gospodarski položaj in se nam ne bo treba tolažiti s posmrtnimi dobrotami v nebesih.

Rajši sem pod slamnato streho lesene kočice sam svoj gospodar, kot pa pod kovinasto streho tuje palače hlapec drngemu!

Naša država res še ni dovršena ali na nas in našem gospodarskem duhu in delu je, da postane mogočna zgradba. Vsi moramo sodelovati po svojih močeh, nihče ne sme razdirati.

Legi naše domovine nam določa važno vlogo. To bomo pa igrali le, če postanemo »svobodoljubni, samozavestni

in gospodarsko neodvisni in iaki. Reven narod je lahko pošten, ali ne vživa vpliva in uvaževanja.

Posvetimo vse svoje moči gospodarskemu delu za sebe in narod!

Nove takse.

(Nadaljevanje.)

Ako se parobrod dotakne več luk, se plača ta taksa samo v poslednji luki v polnem iznosu, medtem ko se v medlukah plača samo polovico. Za stalno perijodično prihajajoče brode se plačuje samo polovico. Ako parobrod ne krca, plača samo četrtino takse, v kolikor izvrši odhod in prihod konzularna oblast.

Za odločbo o izpremembi poveljnika, za nove vpise v knjigo moštva, za sestavo novega seznama, za izdajo začasnega potnega lista za eno leto, za določitev ekspertov za ugotovitev havarije na ladji, za overenje zadevnega protokola, za potrdilo o zdravstvenem stanju potnikov in za spričevalo o izvoru, o tovoru in destinaciji blaga so določene še posebne takse, ki se gibljejo med 3 in 30 dinarji.

Takse, ki se plačujejo pri konzularnih oblastih, se plačujejo v gotovini in sicer v zlatu, po določilih, ki jih predpiše finančni minister.

Naslednje postavke taksnega zakona obsegajo v paragrafi 257 do 271 takse iz stavbene stroke in prometne takse:

T. p. 257. Za dovoljenje svobodne inženirske prakse

a) v Ljubljani, v Mariboru itd. 500 dinarjev,

b) v ostalih mestih z nad 10.000 prebivalci 200 dinarjev,

c) v ostalih mestih 100 dinarjev.

Člani finančnega sveta so stavili protipredlog, da se te takse reducirajo na polovico.

To takso morajo plačati tudi uradniki v penziji, ki želijo izvrševati inženirska dela.

Za dovoljenje ministra javnih del, da se sme kdo udeleževati javnih licitacij za oddajo stavbenih del, se plača polovica gornje takse.

T. p. 258. Za dovoljenje, da sme kdo izvrševati izmero zemljišč 10 din.

T. p. 259. Za prošnjo stavbene linije za zgradbo

a) v Beogradu, Ljubljani, Mariboru etc. 50 din.,

b) v mestih nad 10.000 prebivalci 30 dinarjev.

c) v ostalem 20 din.

T. p. 260. Za dovoljenje kopiranja načrtov za privatnike pri kaki stavbeni oblasti, se plača razen stroškov za kopiranje še taksa 50 din.

Za samo overenje kopiranih načrtov se plača taksa 100 din.

T. p. 261. Za dovoljenje, da se javnim podjetnikom izda naknadno overjena kopija načrta, se plača razen stroškov kopiranja taksa 150 din.

Isto velja tudi za načrte, ki jih izdaja naknadno prometno ministrstvo.

T. p. 262. Za prošnjo za tehnični pregled, v kolikor se ne gre za ugotovitev zasluzka 10 din.

T. p. 263. Za prošnjo za tehnični pregled, ko se ima kaka stavba kot dovršena prodati 50 din.

Te takse veljajo samo za stavbe, katerih vrednost ne presega 50.000 dinarjev. Ako je vrednost večja, plača se za vsakih nadaljnjih 50.000 dinarjev še 30 din.

T. p. 264. Za prošnjo za tehnični pregled poprave kake zgradbe 30 din.

T. p. 265. Za naknadne dispozicije pošiljatelja, s katerimi izprememlja vozno pogodbo, ali zahteva, da se blago vrne v odpremno postajo, da se pošlje v drugo postajo ali odda drugemu naslovniku, se plača razen železnične tarife taksa 2 din.

9. Grafit.

Edini rudnik za grafit in sicer Brežnik pri Marbeku, Ivana Schauterja je bil izven obrata.

10. Aluminij.

Od dveh rudnikov za aluminijevo rudo ni bil nobeden v obratu. Izpadla je torej napram prejšnjemu letu produkcija 12.130 q v vrednosti 180.000 kron.

11. Mineralne barve.

Antimonskemu rudniku Trojane, Rudarske združbe Trojane pripadajoča tvornica, je bila v upravnem letu izven obrata.

12. Rujavi premog.

Od 52 premogovnikov (4 so pripadli kraljevini Italiji) jih je bilo 28 v obratu. Ti so pridobili z 10.250 možkimi, 942 ženskimi, 216 možkimi mladostniki in 144 ženskimi mladostniki delavci, skupaj 11.552 delavci in 263 pazniki 12.163.761 q (+ 467.401 q ali 4.00%) rujavega premoga v skupni vrednosti 458.243.372 K (+ 335.496.269 K ali 273.32%) po povprečni ceni 37 K 67 v (+ 27.18 K) za 1 q.

Pri 4 premogovnikih, ki niso bili v obratu, je bilo dalje zaposlenih za pripravljajna oziroma vzdrževalna dela 14 možkih delavcev.

(Konec prihodnjic.)

Statistika rudarstva v Sloveniji za leto 1920.

(Nadaljevanje.)

V hrnovkah se je pridobilo 46.004 q svinca. Vrednost v to svrhu porabljenih topnih je znašala 4.287.699 K.

Za gorivo se je porabilo 17.035 q rujavega premoga, 35 q koksa in 35 q surovega olja v skupni vrednosti 905.191 K.

Od skupne produkcije svinca od 50.990 q in zaloge iz prejšnjega leta od 45.760 q se je oddalo v 48.885 q (ali 50.53%) v tuzemstvo in 14.689 q (ali 15.18%) v inozemstvo. V zalogi je ostalo 33.176 q (ali 34.29% skupne produkcije) svinca. Od pridobljenega svinčenega glaja se ga je oddalo 667 q v naši kraljevini in 329 q ga je ostalo koncem leta v zalogi.

5. Cink.

Od 2 rudnikov za cink ni bil nobeden v obratu. Pač pa se je pridobilo v rudniku za svinca v Mežici, izkazanem pod 4) 2780 q (+ 1878 q ali 208.20%) cinkove rude v vrednosti 94.520 K (+ 75.984 K ali 409.93%) po povprečni ceni 34 K (+ 13.45 K) za 1 q na proizvodnišči. Od te produkcije in ostanka iz lanskega leta po 12.472 q, se je oddalo 14.180 q v državno cinkarno v Celju, ostanek po 1078 q pa je ostal koncem upravnega leta na rudniku v zalogi.

V pod rudarsko oblastjo stoječi državni cinkarni v Spodnji Hudnji pri Celju se je izdelalo 14.274 q surovega cinka v vrednosti 19.983.700 K in 832 q cinkovega prahu v vrednosti 998.400 K, skupaj 15.106 q (— 4082 q ali 21.27%) cinka v vrednosti 20.982.100 K (+ 7.856.780 K ali 59.86%). Povprečna vrednost znaša za surovi cink 1400 K (+ 720 K) in za cinkov prah 1200 K (+ 580 K) za 1 q.

Raztopilo se je 2.632 q surovega kalamina v vrednosti 199.665 K. Skupna vrednost porabljenih topnih je znašala torej 28.008.673 K.

Goriva se je porabilo za 11.374.709 K in sicer 363.098 q rujavega premoga, 15.284 q koksa in 17.8 q surovega olja.

V topilnici je bilo zaposlenih 294 možkih in 13 ženskih, skupaj torej 307 delavcev in 8 paznikov.

Ruda se je dobivala od rudnikov Rabelj v Italiji in rudnika Mežica na Koroskem.

Od 14.274 q natopljenega surovega cinka in zaloge od prejšnjega leta po 3026 q se je porabilo 10.790 q za izdelavo rafiniranega cinka in pločevine, 500 q se ga je oddalo v inozemstvo in 6.010 q surovega cinka je ostalo v zalogi.

V tuzemstvo se je oddalo 694 q rafiniranega cinka in 45 q cinkovega prahu. Za redukcijo pri obratu se je porabilo 0.22 q cinkovega prahu in 3

q rafiniranega cinka. V inozemstvo se je oddalo 200 q rafiniranega cinka in 301 q cinkovega prahu.

V domači valjarni se je izdelalo z delavci, kateri so v številu topilniških delavcev navedeni, 9.837 q pločevine v vrednosti 17.706.600 K.

Od tega in zaloge iz prejšnjega leta po 1477 q se je oddalo 7.755 q v tuzemstvo, 488 q se je pri obratu porabilo in se je prodalo 204 q v inozemstvo, 2.867 q pločevine je ostalo koncem leta v zalogi.

6. Antimon.

Antimonska rudnika sta bila dva, namreč rudnik Trojane in rudnik Lepa Njiva Friderika Hocke-ja. Oba sta bila izven obrata.

7. Žveplo.

Od 2 rudnikov za žvepleno rudo, namreč železno, tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku in Zgornja Poljskava Matije Stoll-a, je bil samo prvi v obratu.

V tem se je pridobilo z enim delavcem 600 q (+ 400 q ali 200%) žveplene rude v vrednosti 18.000 K (+ 15.000 K ali 500%), ki se je oddala vsa v tovarno za barve v Mozirju po povprečni ceni 30 K za 1 q.

8. Mangan.

Od treh rudnikov za manganovec ni bil nobeden v obratu.

T. p. 266. Za povzeta pri oddaji, pri izplačilu, od vsakih 100 din. fakturne vsote 0.20 din.

Najmanjša taksa je 0.20 din.

Za uradno potrdilo odpreme železniške postaje, da je blago oddano naslovniku 1 din.

T. p. 268. Za prošnja za izplačilo refakcij 2 din. in razen tega še pri izplačilu od vsote 1 odstotek provizije.

T. p. 270. Za spričevalo o dovršeni poštobrzovajni šoli se plača za višji tečaj 10 din., za nižji tečaj 5 dinarjev.

Za polaganje izpita v poštobrzovajni šoli a) ponovnega 10 din., b) naknadnega 15 dinarjev.

T. p. 271. Za brzovajke, v katerih se zahteva od železniških postaj vagona za osebni promet ali za prevoz blaga in živali, odnosno, ako se naroča premog pri upravi državnih rudnikov, kakor tudi za brzovajke med upravo in sekcijami privatnih podjetij za gradbo državnih železnic 2 dinarjev.

(Dalje prihodnjič.)

Ali temelji naše finančno pravo in upravno postopanje na modernih načelih?

(Nadaljevanje.)

Napravna glavica koncem leta 1918, je znašala le (delnice) 1.000.000 kron, vsi ostali zgoraj navedeni investirani zneski so prišli v bilanco šele 1. januarja 1919, in sicer iz dobička leta 1918, razun agio-fonda, ki je nastal med letom 1919 pri emisiji novih delnic.

Ako hočemo odmeriti donosnostni pribitek, moramo najprej prirediti posebno pridobnino za davčno leto 1920, in sicer na podlagi računskih zaključkov l. 1919. Odmeri se tako-le: bilančni dobiček l. 1919 znaša 1 milijon 200.000 K. Prišteti je plačano pridobnino po 100.000 K, in pasivne obresti hipotekarnih dolgov 100.000 kron. Odmerna podlaga za posebno pridobnino znaša torej 1.400.000 K.

Posebna pridobnina znaša pri tem donosu 140.000 K.

Drugi davščini sedaj ne odmerjamo, ker je to za naš primer brez pomena.

Sedaj preidemo na ugotovitev donosnostnega pribitka.

Obračunska podlaga za posebno pridobnino znaša 1.400.000 K. Odbije se vračunljeno pridobnino po 100.000 kron in pa vračunljene obresti po 100 tisoč kron. Skupaj 200.000 K. Obračunska podlaga, pravzaprav primerjalna podlaga za donosnostni pribitek znaša torej 1.200.000 K.

Napravna glavica po stanju začetkom leta 1919, ki se je za davčno leto 1920 obdala s posebno pridobnino, znaša:

- a) na delnicah 1.000.000 K,
- b) na splošni rezervi 500.000 K,
- c) na prenos dobička 100.000 K.

Skupaj 1.600.000 K. Na delnicah se more vpoštevati le stanje začetkom l. 1919 oziroma, kar je redno vseeno, koncem leta 1918, torej le znesek 1 milijon kron. Dva milijona kron je imela delniška družba šele koncem leta 1919. Ta znesek se torej ne vpoštevata. Splošna rezerva izhaja, kakor smo že to omenili, iz dobička leta 1918. Radi tega jo je prišteti k delnicam.

Rezerva za dubijoze je davka prosta, torej nepravna (specijalna rezerva) in se vsled tega ne sme vpoštevati. Agio-fond je nastal pri emisiji novih delnic med letom 1919. Začetkom leta 1919, (t. j. 1. jan. 1919) še ni obstojal. V zmislu zakona se ne prišteje v napravno glavico.

Prenos dobička smo dali v napravno glavico, ker izhaja iz dobička leta 1918 in je bil podjetju dne 1. jan. 1919 že na razpolago.

Nadaljna naša naloga je ugotoviti rentabiliteto za to podjetje. Ugotovi se po ključu: $x : 100 = 1.200.000 K : 1.600.000 K$, $x = 75$ odstotkov. Donosnost znaša torej nad 14 odstotkov. Odmeriti moramo vsled tega 80 odst. donosnostni pribitek.

Ker znaša posebna pridobnina 140.000K, odmerili bomo 80 odstotni rentabilitetni pribitek v višini 112.000 kron.

—:—

Rentabilitetni pribitek je torej odmeriti na ta način, da se primerja donos kakega bilančnega leta z napravno glavico po stanju začetkom dotičnega bilančnega leta. Ta način odmere odgovarja dejanskim razmeram le tedaj, ako je ostala napravna glavica tekom celega leta neizpremenjena. Drugače je pa ta ključ nepravilen. Rentabiliteta je namreč dejansko povsem drugačna, ako se je delniška glavica tekom leta bistveno izpremenila. Ako bi n. pr. kako podjetje zvišalo delniško glavico dne 1. februarja 1918, od dveh na 15 milijonov kron, se faktično ne more več reči, da je bilančni donos v višini n. pr. 300.000 K plod začetne napravne glavice dveh milijonov kron. Ta glavica je delovala le en mesec, enajst mesecev se je pa obratovalo s pomnoženo glavico 15 milijonov kron. Podjetje je torej na leto preračunljeno obratovalo z napravno glavico okrog 14 milijonov kron. Ako se postopa v zmislu mrtvih črk zakona, se mora vzeti pri odmeri rentabilitetnega pribitka napravna glavica le v višini 2 milijonov kron. Torej toliko, kolikor jo je imelo podjetje dne 1. jan. 1918. Rentabiliteta bi znašala po ključu $x : 100 = 300.000 K : 2.000.000 K$ nad 15 odstotkov. Davčna oblast bi odmerila (in tudi odmerja) v takem slučaju 80 odstotni donosnostni pribitek.

A dejanska rentabiliteta pa ni 15 odstotkov, ampak le okrog 2 odstotka, ker je delniška družba vendar obratovala le en mesec s 2.000.000 K, enajst mesecev pa s 15.000.000 K. Donos 300.000 K je torej predvsem uspeh zvišane glavice.

Ako bi smela davčna oblast tako postopati, bi bilo delniško podjetje rentabilitetnega pribitka sploh prosto.

Tu je pomanjkljivost zakona.

Mi bi predlagali, da se pri odmeri donosnostnega pribitka vpoštevata napravna glavica ne po stanju začetkom leta, ampak po dejanskem stanju, katerega je imela med onim letom, čegar donos je obdačiti.

(Dalje prihodnjič.)

Izvoz in uvoz.

Izvoz konj. Gospodarsko - finančni komitet je dovolil dopustiti izvoz 3000 konj lahke pasme in 2000 konj za Grško. Generalna direkcija je v sporazumu s poljedelskim ministrstvom določila, da se Grški kontingent sme nakupiti samo od grških oblasti in izvoziti preko Gjevglje na Solun. Ostali kontingent 3000 konj se pa razdeli tako, da se izvozi preko carinarnice Maribor 1000 konj, Rakek 500, Subotica 1000 in Gjevglja 500. Izvoz ni vezan na nikakoršno predhodno odobrenje katerikoli oblasti, marveč je prost; pač pa se plačata carina in davek na poslovno obrt ter se mora osigurati valuta. Te določbe veljajo samo za dobo dveh mesecev, računano od dneva, ko bo dotični razglas generalne direkcije števil. P 43791 publiciran v »Službenih novinah«, kar se bo zgodilo že prihodnje dni. V slučaju, ako kontingent pri kaki carinarnici ne bo izčrpan, se more prenesti na druge carinarnice, o čemur bo pravočasno izdano obvestilo javnosti. Izvozniki se opozarjajo, da se čimprej pobrigajo za izvoz, ker če bi se kontingent izčrpal, carinarnice nadaljnega izvoza preko kontingenta pod nobenim pogojem ne bi smele dovoliti.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Prepoved prodaje žita v klasju. Minister za socialno politiko je 23. t. m. odredil, da ostanejo dosedanje naredbe ministra za prehrano in obnovo zemlje, ki prepovedujejo uporabo žita za krmo in prodajo žetve vseh vrst žita v klasju, tudi letos v veljavi.

Čehoslovaška ne prodaja več sladkorja v Trstu. Po poročilu čehoslovaške generalnega konzulata v Trstu, rafinerije ne bodo več vzile sladkorja v Trst, ker so cene sladkorja tako rapidno padle. Zadnja cena čehoslovaškega slad-

korja, 245 lir po 100 kg je spodkopal sladkor kristal, ki se prodaja po 225 lir.

Trgovska pogajanja med Nemčijo in Francijo. Najnovejša poročila iz Pariza kažejo tendenco, da se sklene med Nemčijo in Francijo trgovska pogodba. Kabinet dr. Würtha je dokazal Franciji, vso lojalnost, Francija pa je zadosti močna, da nakloni Nemčiji svoje zaupanje brez vsake nevarnosti. Franciji ne preostaja drugega, kakor dokazati Nemčiji in svetlu, da ceni politiko reparacije.

Industrija.

Kolomaz črn ali rumen najfinejše kakovosti, plavajoče blago je pričela po daljšem presledku zopet izdelovati tvrdka Golob & Ko., tovarna kemičnih izdelkov, Vič pri Ljubljani. — Dobi se v sodih po okoli 200 kg in v skatljicah po 1, ½ in ¼ kg. Cena 11 kron za 1 kilogram za blago v sodih brutto za neto franko postaja Ljubljana. Cena za blago v skatljicah blagovolite zahtevti od tovarne.

Tovarna »Singer« za šivalne stroje na Angleškem je prenehala z obratom za dalj časa. Odpustila je okrog 10.000 svojih delavcev in nameščencev.

Posledice stavke v Angliji. Vsled premogarske stavke v Angliji se premog več ne izvažata. Ladje ne dobijo dovolj potrebnega premoga. Po nekem poročilu iz Londona nameravajo celo ribiškim ladjam ustaviti nadaljnjo dobavo premoga. Plinarne ne dobijo več premoga. Za industrijo ni premoga, ker se morajo razpoložljive zaloge uporabljati za električne naprave, vodovode, kanalizacije in za tvornice živil. Cene premoga so ostale neizpremenjene. Ker je večina delavcev v teku 2. t. m. sprejela pogoje delodajalcev, se zamore smatrati, da je ena najtrdovratnejših stavk končana. Organizacije pozivljajo rudarje, da se vrnejo na delo in imamo poročilo, da se je veliko število delavcev že v nedeljo poprijelo dela.

Francozi iščejo petrolej na Madžarskem. V okolici Mikova v zemljski županiji je začela neka francoska grupa vrtati in iskati petrolej.

Kriza madžarske industrije. Iz Budimpešte poročajo, da madžarska industrija odpušča delavce, ker madžarski proizvodni valed izboljšanja valute niso več sposobni za inozemsko konkurenco. Podjetniki izjavljajo, da more samo znižanje cen rešiti krizo madžarske industrije.

Denarstvo.

600.000 K za »Ljubljanski Veliki Semenjak«. Finančno-gospodarski komite je dovolil 600.000 K, katere dobi Urad Ljubljanskega Velikega Sejma za letošnje prireditve.

Zakon o dvanajstinah. Zakon o budgetnih dvanajstinah do konca tega leta je stvil v veljavo.

Nov papirnat drobiž po 25 par. V promet je prišel nov papirnat drobiž po 25 par. Novčanica nosi na prednji strani sliko Jelačićevega spomenika.

Promet novčanic naše države Narodne banke je znašal 22. junija t. l. 3.693.259.405 dinarjev. Zmanjšal se je torej za 28.713.745 dinarjev. Kovinska podlaga banke je znašala 22. t. m. 437.543.338.41 (+ 10.604.521.17) din. posojila so znašala 195.359.747.17 (- 1 milijon, 592.379.30) din., državni dolg pa 3.941.431.411.68 (+ 1.735.113.60) din. Številke v oklepajih pomenijo spremembe napram stanju 15. junija.

Stavka čeških bančnih uradnikov zavzema vedno večji obseg in se poostuje. Prišlo je do dejanskih spopadov. V Moravski Ostravi na primer, so bančni uradniki udri s pomočjo delavcev v mestno banko. Ker se je morala policija, ki je banko stražila umakniti, se nahaja ta zavod v rokah stavkujočih uradnikov. Kakor poročajo listi bo pozval minister za socialno skrbstvo lastnike bank in uradnike na pogajanja, da reši ta spor. Za enkrat so bančna ravnateljstva poslala vsem uradnikom odpovedna pisma. Čehoslovaška banka je odtegnila svojim prokuristom prokuro, ker so se priključili stavkujočim. Uradniki so se izjavili, da ne odnehajo prej, dokler ne dosežejo vseh svojih zahtev. Čuje se, da železničarji simpatizirajo z bančnimi uradniki in da nameravajo proglasiti splošno stavko v slučaju, da bančni uradniki podležejo.

Likvidacija »Križevske opekarne«. Križevska opekarina, registrovana druž-

ba z omejenim poroštvom v Križevcih, je sklenila v seji dne 12. junija 1921 likvidacijo podjetja. Zaradi tega pozivlje družbene upnike, naj prijavijo svoje terjatve pisмено ali ustno likvidatorjem v roke dr. Karla Grossmanna, odvetnika v Ljutomeru.

Naša vojna odškodnina. Zastopniki Anglije, Francije in Jugoslavije so se sporazumeli, da dobi Jugoslavija pet odstotkov vse nemške vojne odškodnine, dočim je bilo v Spaai določeno, da dobe vse države male antante skupno samo šest in pol odstotka.

Carina.

Nova carinska tarifa. Novo carinsko tarifo priobčujejo »Službene Novine« z dne 5. t. m.

Carina na sladkor ne bo povišana. Neka domača tvornica sladkorja je poslala ministra za finance, da poviša carino na uvoz sladkorja, da zaščiti domačo industrijo. Finančni svet, kateremu je bila ta prošnja predložena v oceno, je mišljenja, da se carina ne zviša, ker bi to pomenilo podražitev tega važnega predmeta, kar bi se sedaj ne dalo opravičiti.

Promet.

Obratno ravnateljstvo južne železnice javlja: Od 6. julija do 1. oktobra t. l. v času letoviške sezone v Rogaški Slatini se bodo ustavljali dunajski in praški brzovlaki na postaji Grobelno. Odhod iz Ljubljane ob 11.35, prihod v Grobelno 13.43. Odhod iz Zadra (juž. kol.) 10.30, prihod v Grobelno 13.43. Iz Maribora (glav. kol.) 13.58 in 14.14, prihod v Grobelno 14.57 in 15.13. Odhod iz Grobelnega ob 16, prihod v Rogaško Slatino ob 17. Odhod iz Rogaške Slatine 13.39, prihod v Grobelno 14.45. Odhod iz Grobelnega v Ljubljano 14.57, prihod v Ljubljano (gl. kol.) 17.01, odhod iz Grobelnega v Zagreb 15.13, prihod v Zagreb (juž. kol.) 18.01.

Povišanje potniških pristojbin za brzovlak. S 15. julijem t. l. se bodo cene voznim listom 1. razreda za brzovlak zvišale za 6 par za osebo po km.

Brzovlaki Dunaj-Trst. Od 2. t. m. vozi brzovlak št. 3, ki zapusti Dunaj ob 7.25 ter pride v Trst ob 21.55, od 3. t. m. pa tudi brzovlak št. 4, ki odhaja iz Trsta ob 6.35 ter prihaja na Dunaj ob 21.45. Oba brzovlaka vozita dnevno. — Ukinjena je tudi omejitev, po kateri so se izdajali vozni listki najmanj za 200 km.

Vzpostavitev brzovajne in poštne zveze v Dalmaciji. Z evakuiranimi kraji Dalmacije je vzpostavljena brzovajna in poštna zveza.

Sprememba imen. Minister za promet je odredil, da se postaja Dobrava na progi Jesenice-Boh. Jezero od sedaj naprej imenuje Dobrava-Vintgar, postaja Pathon-Vintgar pa le Pathon.

Promet s poštnimi paketi. Glede pošiljatev, ki vsebujejo tekočino opozarjamo gospodarske kroge, da jih sprejema pošta le tedaj, če se nahaja posoda v močnem lesenem zaboju. Promet paketov z evakuiranim področjem Dalmacije še ni vzpostavljen, zato se bodo v te kraje namenjeni paketi vračali odpošiljatelju. — Navadni paketi se zamo-rejo oddajati pošti le do teže 20 kg in do deklarirane vrednosti 2400 K. Do 4000 K vrednosti se sprejemajo paketi le v tem slučaju, če vsebujejo denar ali vrednostne papirje. Nedostavljene pakete z lahko kvarljivo vsebino pošta ne vrača odpošiljatelju, marveč jih proda potom javne dražbe ter vrne le denar.

Kmetijstvo.

Poljoprivredni svet. V ministrstvu za poljedelstvo je ustanovljen poljoprivredni svet. Ta svet je sestavljen iz 30 članov, od katerih imenuje minister za poljedelstvo 12, ki ne smejo biti uradniki, ostale pa nastavljajo kmetijske družbe v kraljevini.

Razstava malih motornih plugov se bo vršila 10., 11. in 12. t. m. v Bukarešti. Agrarna reforma je povzročila, da se bodo veliki motorni plugi le malo rabili in da zadobe veljavo mali motorni plugi, kakoršne Amerika že zdavnaj izdeluje. Take pluge si bodo zainteresirani zamogli ogledati na navedeni razstavi.

Vinoreja in sadjereja v osnovnih šolah. Na prošnja ministra za poljedelstvo in vode je ministrstvo prosvete sklenilo, da vpelje v osnovnih šolah po-

leg drugih predmetov še vinorejo in sadjerejo, seveda le v onih krajih, kjer sta vinoreja in sadjereja zelo razvita. V prvi vrsti pride za to v poštev Slovenija.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Podaljšanje roka za vzorce potnikov iz inozemstva. Generalna direkcija carin naznanja, da se rok iz čl. 78 carinskega zakona za uvoz vzorcev, katere prinašajo trgovski potniki iz inozemstva, podaljša od treh na šest mesecev. Od trgovskega potnika se bo ob uvozu zahtevala legitimacija, da potuje in blagovne vzorce uvaža z namenom, da zbira naročbe.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« opozarja še enkrat gosp. člane in prijatelje društva na poučen izlet v Fallo in Ruše pri Mariboru, ki ga priredi dne 10. julija t. l. Odhod iz Ljubljane v soboto 9. t. m. ob 17. uri 25 min. in 23. uri 25 min. po noči. V nedeljo si ogledajo izletniki najprvo električno centralo v Fali in nato tovarno za dušik v Rušah. Iz Ruš se odpeljejo izletniki ob 20. uri 19 min. v Maribor in nato v Ljubljano. Dotičniki, ki se nameravajo odpeljati že ob 16. uri 50 min. iz Maribora, bodo imeli v Rušah voz na razpolago. Gg. člane in prijatelje društva še enkrat opozarjamo in vabimo, da ne zamude ugodne prilike, ogledati si ta svetovnoznana podjetja. Vožnja (polovična) stanja in nazaj samo 25 dinarjev. Za dotične, ki se odpeljejo z večernim vlakom ob 17. uri 35 min., bodo preskrbljena prenočišča v Mariboru. Prijave je vpsolati najkasneje do petka opoldne, to je 8. t. m. v društveno pisarno, Gradišče 17/I Ljubljana. Priložiti je tudi denar za vožnjo.

Dobava, prodaja.

Nakup sena. Komanda Dravske divizijske oblasti potrebuje za Ljubljano 1.000.000 kg, za Maribor 980.000 kg, za Celje 30.000 kg, za Slovensko Bistrico 30.000 kg, za Ptuj 50.000 kg sena, ki mora biti od sladkih trav, nove košnje, suho, užitno in zdravo. Seno mora biti prešano v balah od 50 do 60 kg teže. Oddaja blaga se vrši do konca oktobra 1921 v intendantska skladišča, oziroma v vojaške senjake. Skladišča imajo železniške trole. Prejem ponudb in zaključevanje pogodb se vrši predpoldne in to: 15. julija pri divizijski intendaturi v Ljubljani, 15. julija pri komandantu mesta v Ptuj, 18. julija pri komandantu mesta v Mariboru, 19. julija pri komandantu Vojnog okruga v Celju, 20. julija pri komandantu mesta v Slovenski Bistrici. Ponudbe se sprejemajo od manjših producentov in kmetijskih za drug od 5000 kg naprej, od vseh drugih interesentov od 10.000 kg.

Nabava železnih postelj, odeje, blazin in brisač. »Povereništvu za socialnu politiku« v Sarajevu potrebuje 150 železnih postelj s tremi deskami, 300 volnenih pokrival, 150 praznih slamic iz močnega platna, 150 blazin in 300 brisač. Ponudbe morajo biti kolekovane z 2 dinarji in morajo vsebovati cene v številkah in z besedami. Ponudbi naj se prilože vzorci. Vzorce za postelje ni treba pošiljati, opozarja se le, da morajo biti postelje močne, podobne vojaškim posteljam. Zapečateni ponudbe, ki morajo imeti sledeči nadpis: »Ponuda za krevete i posteljne stvari razpis broj 10.860-S. P.« sprejema od 12. t. m. navedeno povereništvu. Licitacija se bo vršila 14. t. m. pri povereništvu, soba 99. Kavcija 5 odstotkov.

Prodaja stare pločevine. Ravnateljstvo državnih železnic SHS v Subotici bo prodajalo potom javne dražbe 45.310 kilogramov stare železne pločevine. Pravilno kolkovane ponudbe naj se vpošljejo ravnateljstvu najkasneje do 20. julija t. l.

Razno.

Kako je kolekovati račune. »Trgovski list« je že enkrat priobčil pojasnilo, kako naj se kolekujejo računi. Zadevne določbe se nahajajo v 40. št. »Trgovskega lista« z dne 4. maja t. l. in sicer v zadnjem odstavku članka »Najnovije stanje kolekovnih lestvic«. Ker smo pa zadnje dni dobili opetovana vabila, da naj ta določila znova priobčimo, dovoljemo si zadevne določbe še enkrat

objaviti. — Račune je kolekovati do zneska 20 K s kolekom 8 vinarjev, račune čez 20 K do 100 K s kolekom 40 vinarjev, račune čez 100 K do 1000 K s kolekom 80 vinarjev in račune čez 1000 kron pa s kolekom 2 K.

Obrtno-industrijska in poljedelska razstava za Bosno in Hercegovino v Sarajevu. Da pokaže čim popolnejšo sliko narodnega gospodarstva Bosne in Hercegovine, priredi »Srpsko-Trgovačka i Zanatlijska Omladina v Sarajevu pri sodelovanju vseh gospodarskih društev in zavodov med 24. in 27. septembrom veliko razstavo. Na razstavi bosta dva oddelka in sicer obrtno-industrijski in poljedelski.

Tržna poročila.

Zivina.

Zagreb. Na tedenskem sejmu v Zagrebu dne 30. p. m. so bile sledeče cene (za kg žive teže): voli 16—20 K, biki 20—23, junice 14—16, krave 12—16, telata 13—16, svinje po kvaliteti 26—32.

Kolonijalno blago.

Sladkor.

New-York. Julij 2.74, september 2.74, oktober 2.68, december 2.56.

London po cwt.: West Indian cristall skladišče 47/9, Tates Brownish bis good coloury pieces 47/—, Lyles yellow crystals 52/—, Muscavadoes 42/—, Tates castor 62/—, cubes 60/6, crushed 59/—, granulated white 52/—, Lyles no. 2 granulated and white 57/6.

Poljski pridelki.

Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki z 2. t. m. Živahno povpraševanje po pridelkih je imelo za posledico le zvišanje cen. Zaloge stare pšenice gredo h koncu. Mlini nimajo moke, zato je naravno, da je nastala v kupovanju nekaka tekma, ki na cene zelo neugodno upliva. Dočim so kupci plačevali za pšenico pred enim tednom še 1040 do 1050 kron, so plačevali 2. t. m. že 1100 K franko postaja. Ni dvoma, da so te visoke cene le momentalne, ker pride v najkrajšem času že nova pšenica na trg. Do sedaj z novo pšenico še niso trgovali, ker se za ceno 950 K ni našlo kupcev. Koruza se živahno prodaja, vendar le za domači konzum. Cene so poskočile od 420 na 450 kron franko postaja Vojvodina ter na 470 K franko postaja Srem. Dovozi niso izdatni, ker je žetev v polnem teku. Kolikor je do danes znano, bo pridelala Vojvodina 6 do 8 stotov, Srem 8 do 12 stotov, okolica Osjeka 10 do 12 stotov, Djakovština 8 do 10 stotov po jutru. Oves ni uspel. Kakor kaže, se ga bo pridelalo komaj 3 stote po jutru.

Borza.

2. julija.

Zagreb, devize: Berlin 206.50 do 207.25, Milan izplačilo 733 do 734, ček 730 do 732, London izplačilo 564, ček 556, Newyork kabel 150 do 150.50, ček 148 do 148.75, Praga 204.25 do 204.50, Švica 2530, Dunaj 21.25 do 21.35, Pariz 1200 do 1204, Budimpešta 56.75 do 57. Valute: dolar 146 do 146.25, avstrijske krone 22.50 do 23.50, češke krone 206 do 207, franki 1170 do 1185, napoleoni 493 do 497, marke 223 do 227, lire 725 do 730.

Beograd: Valute: dolar 36.70—57, franki 299—301, lire 180—182, leji 56.75—57.25, levi 38—38.50, marke 52.50—53.50, napoleoni 122.50—123. Devize: London 140.50 do 141.50, Pariz 302 do 302.50, Ženeva 625 do 637.50, Praga 50.70 do 50.85, Dunaj 5.22 do 5.25, Berlin 51.20 do 51.30, Solun 190 do 195, Milan 184 do 185.

„Triglav“ sladna kava, kavine konserve s sladkorjem, kavine konserve brez sladkorja in marmelado nudi po najnižji dnevni ceni in v vsaki množini

Delniška družba „TRIGLAV“ tovarna hranil v Šmarci pri Kamniku.

Kupuje tudi tozadevne surovine.

Samo na debelo!

Toman & Reich, Maribor,

Gosposka ulica št. 38.
Telefon interurb. 389.

Samo na debelo!

nudi v nakup najboljše nemški proizvod:
POSTEKLEN PAPIR (Glaspapier, Flintpapier), ŠMIRKOV PAPIR (Schmirgelpapir), ŠMIRKOVO PLATNO (Schmirgelleinen), vsakovrstno BRUSILNO PLATNO (Schleiftücher), posuto s steklom ali šmirkom za trgovino in industrijo.

Zahtevajte cenike!

„MERKUR“

veletrgovina z manu-
: fakturo na debelo :
Maribor.

Priporočamo našo zalogo prvovrstnih fabrikatov čehoslovaškega proizvoda vseh vrst manufakturnega blaga po dnevni konkurenčni ceni.

Trgovci! Razširjajte in berite
„Trgovski List!“

Tovarna pletenin in tkanin
Josip Kunc & Komp.

Ljubljana, Poljanski nasip 40
(cukrarna)

opozarja cenjene trgovce na
razstavo svojih izdelkov o
priliki velik. sejma vršečega
se od 13. do 24. avgusta t. l.

Jadranska montanska
družba, d. o. z. Ljubljana

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavaj »Montana«
Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,

razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizbrljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Ivan Jelačin

Ljubljana.

Veletrgovina s špecerijskim in kolonijalnim blagom.

Točna in solidna postrežba.

Najboljši ameriški pisalni stroj

„FOX“

se dobi po jako nizki ceni z jamstvom pri generalnem zastopstvu za Jugoslavijo

CEROVAC I DRUGI

Zagreb, Palmotičeva ul. 7.

Telefon 23—67.

Brzjavaj: Drugovi Zagreb.

Sladkor

kočke v zabojih po 50 kg, kristal v vrečah po 100 kg na vagone kakor tudi manjših množinah iz skladišča v Mariboru

po najnižjih dnevni cenah

Družba Mayer
Maribor.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50,000.000 K. -- Rezervni zakladi 45,000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!

Gazela milo

je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.

Milarna in svečarna
d. d. v Ljubljani.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinjski in trapistov-
ski sir, salami, šunka in sla-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER
Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana.

D. z o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.
Kopalov lak za znotraj.
FINE COPAL VARNISH.
Fini kopalov lak
za znotraj.

SUPERFINE COPAL
BODY VARNISH.
Lak za kočije, najfin.
FINE COPAL CAR-
RIAGE BODY VARNISH.
Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING
VARNISH SPRF.
Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING
VARNISH UNIVERSALE
Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL
VARNISH FINE.
Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL
VARNISH SPRF.
Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE
FLUID
Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE
FLUID.
Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT
VARNISH.
Lak za kožijske stalke,
najfinejši.

Priznana najboljša in
zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavec (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karbolinej,
steklarski in mizarski
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarski čopičl,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERA KL“.

Lak za pode.

„MERA KL“.

Linoleum lak za pode.

„MERA KL“.

Emajlni lak.

„MERA KL“.

Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK
VARNISH.

Lak za gvozdje, japan.

FINE JAPAN BLACK
VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK
VARNISH

Japon. lak s sikativom.

ISOLATING BLACK
VARNISH.
Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE
Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.
Terebina temna.

DAMAR VARNISH.
Damarov lak.

ENAMEL VARNISH
WHITE.
Emajl beli.

ENAMEL VARNISH
BLUE, RED, GREEN.
Emajl moder, rdeč,
zelen.

FINE ENAMEL
VARNISH WHITE.
Emajl bell, izredno fini.

Tovarna olja in firneža

Zabret & Ko.

Britof pri Kranju (Slov.).

Skladišče: Beograd, Novi Sad.

NAJCENEJE.

Proizvaja jedilno laneno olje,
tehnično laneno olje, prima
laneni firnež, lanene tropine
in druge vrste oljnih izdelkov.

Brzjavni: ZABRET, KRANJ.

Veletrgovina vina

Milko Jesih

Rudnik-
Ljubljana

Dolenjska cesta.
Tel. št. 158.

Konkurenčne
cene!

priporoča svojo vedno sor-
tirano zalogo izbornih šta-
jerskih, dolenskih, banat-
skih, dalmatinskih, črnih
in belih vin.

Zahtevajte ponudbe!

Najceneje in dobro kupite
bencin

petrolej
strojno olje
tovof-mast
karbolinej
kolomaz

pri Dravogradski rafi-
neriji mineralnega olja

MARIBOR.

Veletrgovina z drobnino, galanterijo in ple-
teninami (trikotaža)

Gašpari in Faninger

Maribor

Aleksandrova cesta 48. : Samo na debelo.

Iv. Krenčan, Ljubljana

trgovina pletenin, norim-
berškega in galanterij-
skega blaga na veliko

se nahaja na 12-1

Mestnem trgu šte. 20.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48-4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga

šivalnih strojev

igel in posameznih delov za vse
sisteme šivalnih strojev in koles,
olje ter potrebščine za krojače,
šivilje, čevljarje, in sedlarje ter
galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke! Postrežba točna!

NA DEBELO.

Veletrgovina z železnino

Pinter in Lenard, Maribor

NA DEBELO.